

**ОСОБИСТІТЬ ТА ОСВІТА
В УМОВАХ СУЧАСНИХ
СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ВИКЛИКІВ:
ЦІНІСНО-СВІТОГЛЯДНІ
ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ**

**THE INDIVIDUAL AND EDUCATION IN
THE CONTEXT OF CONTEMPORARY
SOCIO-CULTURAL CHALLENGES:
VALUE-WORLDVIEW DIMENSIONS AND
SCIENTIFIC-METHODOLOGICAL ASPECTS**

МАТЕРІАЛИ

III міжнародної науково-практичної конференції

PROCEEDINGS

of the 3rd International Scientific and Practical Conference

27 лютого 2026 р.

27 February 2026

Дніпро

2026

Dnipro

2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ
ДНІПРОВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ ТА АНТРОПОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК АЗЕРБАЙДЖАНУ
УНІВЕРСИТЕТ БІЛЕДЖИКА ШЕЙХА ЕДЕБАЛІ (ТУРЕЧЧИНА)
КАЗАХСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (КАЗАХСТАН)

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
K. D. Ushynsky South Ukrainian National Pedagogical University
Yaroslav Mudryi National Law University
H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
Dnipro Academy of Continuing Education
Institute of Archaeology and Anthropology, National Academy of Sciences of Azerbaijan
Sheikh Edebalı University of Bilecik (Turkey)
Kazakh National Pedagogical University (Kazakhstan)

ОСОБИСТІТЬ ТА ОСВІТА
В УМОВАХ СУЧАСНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ВИКЛИКІВ:
ЦІННІСНО-СВІТОГЛЯДНІ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ

THE INDIVIDUAL AND EDUCATION IN
THE CONTEXT OF CONTEMPORARY SOCIO-CULTURAL CHALLENGES:
VALUE-WORLDVIEW DIMENSIONS AND SCIENTIFIC-METHODOLOGICAL
ASPECTS

МАТЕРІАЛИ
III міжнародної науково-практичної конференції
PROCEEDINGS
of the 3rd rd International Scientific and Practical Conference

27 лютого 2026 р.
27 February 2026

Дніпро
2026
Dnipro
2026

УДК 303
ББК 63.3
О 53

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР» (протокол № 11 від 25.03.2026 р.)

Рецензенти:

Кулик Тетяна Вікторівна, к. іст. н., с.н.с., доцент кафедри міжнародних відносин і аудиту НТУ «Дніпровська політехніка»;

Мотуз Тетяна Володимирівна, к. пед. н., доц., завідувач кафедри загальної та спеціальної освіти КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР;

Ходус Олена Володимирівна, д. філос. н., доц., професор кафедри політології, соціології та публічного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

За редакцією:

Висоцька Ольга Євгенівна, д. філос. н., проф., завідувач кафедри філософії КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР».

Дев'ятко Наталія Володимирівна, к. філос. н., доц., доцент кафедри філософії КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР».

О 53 Особистість та освіта в умовах сучасних соціокультурних викликів: ціннісно-світоглядні та науково-методичні аспекти: збірник матеріалів III міжнародної науково-практичної конференції, 27 лютого 2026 р., м. Дніпро, КЗВО «ДАНО» ДОР» / Наук. ред. О. Є. Висоцька. Техн. ред. Н. В. Дев'ятко. Дніпро: КЗВО «ДАНО» ДОР», 2026. 372 с.

Збірник матеріалів конференції присвячений висвітленню актуальних питань філософського та гуманітарного знання в контексті визначення соціокультурних викликів сучасності та шляхів їх подолання засобами освіти; філософсько-методологічних та культурологічних підвалин формування науково-методичного потенціалу сучасної освіти; ціннісно-світоглядних аспектів розвитку особистості в контексті впровадження освітніх технологій; розкриття ролі соціально-гуманітарних дисциплін у системі вищої освіти; формування духовно-ціннісної сфери особистості, духовної безпеки та ментального здоров'я українського суспільства в умовах російсько-української війни; науково-методичного супроводу впровадження сучасних освітніх технологій; методологічної культури та професійних компетентностей вчителя Нової української школи.

Рекомендовано для науково-педагогічних та педагогічних працівників вищої і післядипломної освіти, керівників закладів середньої та дошкільної освіти, працівників методичних служб, вихователів, вчителів, докторантів, аспірантів, студентів.

© Колектив авторів, 2026

© ДАНО, 2026

Онтологізація освітнього процесу, як повернення категорій істини, реальності, досвіду, тілесності та формування здатності зустрічі з реальністю, а не лише її інтерпретації.

Травмоорієнтована педагогіка яка ґрунтується на інтеграції психологічної підтримки в освітні програми, розвиток культури емпатії, довіри та безпечної присутності, формуванні екзистенційної стійкості та психологічної резильєнтності.

Освітній гуманізм нового типу, орієнтований не лише на компетентності, а на цілісну особистість, розвиток смислотворення, рефлексії, ціннісну свідомість особистості.

Новий реалізм як онтологічний фундамент метамодерної педагогіки відкриває перспективу формування глибоко гуманістичної, психологічно чутливої та технологічно відповідальної освітньої моделі, яка дозволяє інтегрувати посттравматичний досвід і цифрові інновації в єдиний світоглядний простір, спрямований на відновлення смислу, довіри та надії.

Список використаних джерел

1. Ferraris, M. Of New Realism. Albany: SUNY Press. Manifesto. 2014
2. Gabriel, M. Fields of Sense: A New Realist Ontology. Edinburgh: Edinburgh University Press. 2015.
3. Gabriel, M. I Am Not a Brain. Cambridge: Polity Press. 2017.
4. Virno, P. When the Word Becomes Flesh. Los Angeles: Semiotext. 2015.

ЧАБАН Неля Анатоліївна

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, ОНП «Філософія»,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса)*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБРАЗУ ПІДПРИЄМЦЯ В БІОТЕХНОЛОГІЧНОМУ СЕКТОРІ: ВІД ЕКОНОМІЧНОЇ РАЦІОНАЛЬНОСТІ ДО ТВОРЧОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

У сучасних умовах стрімкого розвитку біотехнологій відбувається суттєва трансформація уявлень про підприємництво та суб'єктів економічної діяльності. Біотехнологічний сектор постає не лише як сфера інноваційного виробництва, а й як простір перетину наукового знання, економічної доцільності, етичної рефлексії та соціальної відповідальності. У цьому контексті традиційна модель підприємця, репрезентована образом *homo economicus*, дедалі більше втрачає свою пояснювальну спроможність, поступаючись місцем концепту *homo creative* – творчого, ціннісно вмотивованого й соціально відповідального суб'єкта.

Класичний образ *homo economicus* ґрунтується на уявленні про раціонального індивіда, орієнтованого передусім на максимізацію прибутку, ефективність та оптимізацію витрат [1]. У межах індустріальної та постіндустріальної економіки ця модель була достатньо продуктивною для пояснення економічної поведінки. Проте біотехнологічне підприємництво висуває принципово нові вимоги до підприємця, оскільки його діяльність безпосередньо пов'язана з фундаментальними питаннями життя, здоров'я людини, екологічної рівноваги, біобезпеки та майбутнього людства. Біотехнологічні інновації не є

нейтральними з моральної чи соціальної точки зору. Вони здатні як покращувати якість життя, так і створювати нові ризики, загрози та форми нерівності. Саме тому підприємницька діяльність у цій сфері неминуче набуває етичного та світоглядного виміру. Підприємець у біотехнологічному секторі вже не може залишатися лише економічним агентом; він змушений усвідомлювати соціальні наслідки власних рішень і брати на себе відповідальність за довготривалі ефекти впроваджуваних технологій. У цьому сенсі формується новий тип суб'єктності – homo creative, для якого творчість постає не лише як здатність до інновацій, а як інтеграція наукової уяви, моральної рефлексії та соціальної чутливості. Творчість тут пов'язана з умінням мислити міждисциплінарно, прогнозувати ризики, враховувати культурні та ціннісні контексти застосування біотехнологій. Відповідальність стає невід'ємною складовою підприємницької ідентичності, а не зовнішнім регулятивним чинником [2].

Філософський аналіз трансформації образу підприємця дозволяє стверджувати, що біотехнологічне підприємництво сприяє зміні самої логіки економічної раціональності. Раціональність перестає зводитися до калькуляції вигоди й набуває рис практичної мудрості, яка поєднує знання, етику та передбачення. Економічний успіх дедалі частіше корелює з довірою суспільства, легітимністю інновацій та відповідністю гуманістичним цінностям. Особливого значення ця трансформація набуває в освітньому контексті. Підготовка фахівців у сфері біотехнологічного підприємництва потребує виходу за межі суто технічної або економічної компетентності. Формування homo creative передбачає розвиток критичного мислення, етичної рефлексії, здатності до відповідального прийняття рішень і усвідомлення соціальної місії інноваційної діяльності. Саме тут актуалізується роль філософії освіти та соціально-гуманітарних дисциплін, які забезпечують ціннісно-світоглядний фундамент професійної підготовки. У ширшому соціокультурному вимірі трансформація образу підприємця в біотехнологічному секторі відображає глибинні зміни сучасної цивілізації, пов'язані з переходом до економіки знань і творчості. Підприємництво дедалі більше розглядається як форма соціального служіння, спрямована на вирішення глобальних проблем – від охорони здоров'я до екологічної сталості. Відповідно, успішний підприємець постає як носій не лише економічного, а й морального капіталу.

Отже, перехід від homo economicus до homo creative в біотехнологічному підприємстві є не просто зміною професійної ролі, а глибинною антропологічною та світоглядною трансформацією. Вона засвідчує зростання значення творчої відповідальності як ключового принципу сучасної економічної діяльності. Усвідомлення цієї трансформації відкриває нові можливості для філософського осмислення підприємництва, а також для переосмислення освітніх стратегій підготовки фахівців, здатних відповідати викликам біотехнологічного майбутнього.

Список використаних джерел

1. Петінова О. Б. Економічна людина у філософському дискурсі: автореф. дис. ... д-ра філос. наук. Одеса, 2017. 40 с.

2. Чабан Н. Біотехнологічне підприємництво як соціокультурний феномен: філософсько-антропологічний аналіз. *Філософсько-освітні студії: Збірник тез і доповідей*. Частина 1: Матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (20-21 листопада 2025 р., м. Херсон, м. Хмельницький) / за ред. Г. Д. Берегової та ін. Херсон: Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В. С., 2025. С. 172-174. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/24495>.

ШВИДУН Людмила Тарасівна

*доктор філософії, доцент,
доцент кафедри дошкільної та початкової освіти,
Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія
неперервної освіти» ДОР» (м. Дніпро)*

СОТНІЧУК Інна Анатоліївна

*вчитель української мови та літератури,
Гімназія № 96 імені Дмитра Решетняка
Дніпровської міської ради (м. Дніпро)*

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК СКЛАДОВА ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ В НУШ

На сучасному етапі розвитку українського суспільства національно-патріотичне виховання стало запорукою державної безпеки та соціальної згуртованості. У контексті реалізації Нової української школи (далі – НУШ) національно-патріотичне виховання розглядається не як окремий набір заходів, а як логічна частина громадянського виховання, спрямована на формування української та європейської ідентичності.

Патріотизм трактується як цінність, глибоко духовна інтенція особистості, спрямована на суб'єктів соціального середовища. Сучасний науковий дискурс має змістити акцент із суто індивідуального розвитку на інтеграцію особистості в історико-родову спільність. Тому ключовим завданням виховання є формування здатності дитини осягати «велику людську цілісність», що вимагає переходу від досвіду взаємодії з поодинокими об'єктами до усвідомлення себе частиною нації. Відтак, виховне правило має полягати у взаємодії індивіда з конкретним «Іншим» та нацією як цілісністю [1].

Концептуальні засади національно-патріотичного виховання, закладені у спадщині С. Русової, знаходять своє підтвердження та розвиток у сучасних дослідженнях. Розглядаючи патріотизм як детермінований психологією нації компонент, Русова акцентувала на важливості «ґрунту» – соціокультурного середовища, що забезпечує духовну регенерацію народу [2]. Ця ідея корелює з висновками звіту «Ціннісні засади Нової української школи очима вчителів», підготовленого в межах проєкту Українського католицького університету «Простір освітніх ініціатив» [3, с. 3].

Автори звіту наголошують, що справжня культурна трансформація неможлива без глибокого розуміння контексту: ціннісного середовища школи, ustalених норм взаємодії та організаційної культури. Подібно до застережень Русової щодо відірваності виховання від умов буття, сучасні дослідники вказують на ризик «механізації» цінностей. Це відбувається тоді, коли патріотичні та етичні

<i>Галицина П. Р., Шаталович О. М.</i> Гуманістичні ідеали розвитку творчої особистості у концепції Еріха Фромма.....	96
<i>Дроботенко М. О.</i> Реконфігурація філософського дискурсу як умова становлення творчої суб'єктності.....	98
<i>Корнієнко С. Г.</i> Смыслотворчий потенціал освіти в умовах тиску соціальної ефективності.....	100
<i>Костинюк В. С.</i> Роль освітніх технологій у розвитку громадянської та національної ідентичності студентів.....	101
<i>Рязанов В. В.</i> Теодицея Девіда Бентлі Гарта у контексті формування духовно-ціннісної сфери сучасного суспільства.....	103
<i>Сербай І. Д.</i> Цифрова освіта і трансформація освітньої суб'єктності: онтоантропологічний аналіз.....	105
<i>Ткаченко О. В.</i> Освітній потенціал спортивної діяльності у системі суспільних цінностей сучасності.....	108
<i>Федорова О. І.</i> Культурна спадщина Західної Європи як ресурс формування духовно-ціннісної сфери особистості: від символічного досвіду до просвітницької практики.....	110
<i>Фень Д. Д.</i> Антеїзм як світоглядна настанова екологічної освіти.....	113
<i>Філоненко Р. К.</i> Штучний інтелект як виклик сучасній освіті крізь оптику постіндустріального суспільства.....	114
<i>Шабанова Ю. О.</i> «Новий реалізм» як методологічна основа метамодерної освіти.....	116
<i>Чабан Н. А.</i> Трансформація образу підприємця в біотехнологічному секторі: від економічної раціональності до творчої відповідальності.....	118
<i>Швидун Л. Т., Сотнічук І. А.</i> Національно-патріотичне виховання як складова громадянського виховання в НУШ.....	120
<i>Юркевич О. М.</i> Ціннісно-світоглядні та філософсько-методологічні підвалини сучасної логічної освіти в Україні.....	122
РОЗДІЛ 4. УПРАВЛІНСЬКІ КОНТЕКСТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.....	125
<i>Allahverdiyeva A. F.</i> Investments in the Quality of Higher Education as a Factor in Human Capital Development.....	125
<i>Волкова Н В., Вознюк Л В.</i> Забезпечення внутрішньої якості освіти: управлінський аспект.....	127
<i>Бондарчук І. М.</i> Адаптивне управління якістю освіти в сільському закладі загальної середньої освіти в умовах воєнного стану та дистанційного навчання.....	129
<i>Hamidova K. F.</i> The Transformation of Strategic Planning Models in Higher Education Institutions: The Transition from Traditional to Digital Governance.....	131
<i>Клімова Л. В.</i> Концептуальні зміни в управлінні дошкільною освітою в умовах глобальних викликів.....	133
<i>Мазур О. В., Полицяк Н. І.</i> Синергія управлінського та методичного супроводів як умова професійного становлення педагога в Гощанській територіальній громаді.....	136